

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 1. Janova 4, 7 – 21

Text: Jan 21, 15 – 19

Když pak pojedli, zeptal se Ježíš Šimona Petra: "Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?" Odpověděl mu: "Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád." Řekl mu: "Pas mé beránky." Zeptal se ho podruhé: "Šimone, synu Janův, miluješ mne?" Odpověděl: "Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád." Řekl mu: "Buď pastýřem svých ovcí!" Zeptal se ho potřetí: "Šimone, synu Janův, máš mne rád?" Petr se zarmoutil nad tím, že se ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: "Pane, ty víš všechno, ty víš také, že tě mám rád." Ježíš mu řekl: "Pas mé ovce! Amen, amen, pravím tobě, když jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl; ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam chceš." To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha. A po těch slovech dodal: "Následuj mne!"

Před Velikonocemi vyslovil učedník Petr krásné vyznání víry svému Mistru a Pánu: „Svůj život za tebe položím!“. Potom ho třikrát zapřel.

Nyní se Petr setkává se vzkříšeným Kristem u Galilejského jezera. Je to zvláštní scéna, při níž se moc nemluví. Učedníci poznávají Ježíše podle jeho činů. Znovu s ním zažívají zázračný rybolov, znovu s ním jedí chléb a rybu. Ale nikdo se neodvažuje zeptat: „Kdo jsi?“ V skrytu duše ale vědí, že je to Pán. Petr má však ještě jeden důvod k mlčení. Uvědomuje si, že Ježíše zklamal, zapřel. Ztratil u Ježíše důvěru. Teď mu to jistě Ježíš spočítá. Teď ho Ježíš asi nadobro zavrhne. To vše se teď Šimonovi možná honí hlavou jako mučivá otázka, která tíživě visí ve vzduchu. Ale Petr má strach ji otevřít. A tak to musí udělat Ježíš.

Když pojedli, zeptal se Ježíš Šimona Petra: „Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?“ Tak, a je to tady. Možná znáte ty chvíle, kdy se stane to, čeho se nejvíc obáváte. V té chvíli vás poleje studený pot, zatmí se vám před očima a zalapáte po dechu. Na druhou stranu je to vlastně vysvobození, když někdo za vás rozčísne situaci, otevře obávané téma, udělá ten první krok. I zde Ježíš vychází Petrovi naproti.

„Šimone, synu Janův.“ V této chvíli Ježíš neříká Šimonovi Petře - skálo. Pouze „synu Janův. Miluješ mne víc než ti zde?“ Je to zjevná narážka na Petrovo sebevědomé vyznání: „Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!“ Ježíš to ale neříká proto, že by potřeboval znát Šimonovu odpověď. On chce, aby Šimon na tuto otázku odpověděl sám sobě. A Šimon odpovídá: „Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“ Netroufne si dořict, že by měl Ježíše rád více než druzí. Ale rád ho má. A spoléhá na to, že Ježíš to ví. Teď by však mohla od Ježíše následovat jedovatá poznámka, proč ho tedy Petr třikrát zapřel. Ale k Petrovu překvapení, Ježíš řekne něco jiného a naprosto nečekaného: „Pas mé beránky.“

Ptáme se, jak může Ježíš svěřit pastýřskou službu někomu, kdo zapřel svého Pána, a dokonce třikrát! Bratři a sestry, právě proto! Právě proto, že Petr zklamal, může být dobrým pastýřem Božího stáda. Jen takový člověk, který má zkušenost vlastního selhání, může rozumět těm, kteří selhávají a potřebují pomoc. To je důležité poznání pro všechny, kdo by chtěli druhé pastorovat, koučovat, vést. Hrát si na hrdinu v roli vůdce je velice nebezpečné. Ten, kdo se pokládá za bezchybného a dokonalého, není dobrý pastýř. Takový člověk má zpravidla na lidi vysoké nároky a nemá pochopení pro lidskou slabost. Neumí být milosrdný, kdo neprožil milosrdenství. A tak právě proto Ježíš pověřuje zrovna Petra úkolem: „Pas mé beránky.“ A my si na tom máme uvědomit, že ti, kterým říkáme duchovní pastýři, nejsou lidé nějak lepší nebo vzornější. Jsou to lidé slabí, chybní, zranitelní. Jsou stejní jako ti, kteří jejich pomoc vyhledávají. A to je dobře.

Když jsem si pročítal ten dnešní oddíl, tak jsem musel dlouho přemýšlet nad tou Ježíšovou otázkou: „Šimone, miluješ mne?“ Je to poněkud zarážející otázka. Kdyby se ptal: věříš ve mně? Nebo: Následuješ mě? Uznáváš mě? Tak bych to chápal. To by bylo jaksi přirozenější. Ale když se chlap chlapa zeptá: „Miluješ mě?“ tak to zní divně. Ale ono by v případě Ježíšově stejně tak divně znělo, i kdyby se na totéž zeptal třeba Marie z Magdaly nebo jiné ženy. Takže je třeba se ptát, jakou lásku zde Ježíš myslí.

Řečtina má pro lásku několik pojmů. Např. *storgé* znamená náklonnost nebo příbuzenskou lásku. *Erós* znamená lásku, která po něčem touží. *Filia* je vzájemná láska mezi přáteli; a nakonec *agapé*, (latinsky *caritas*), láska pečující, obětující se. Jedná se o nejušlechtlejší podobu lásky, lásky Boží k člověku i lásky člověka k Bohu. Ty první dva pojmy, *storgé* a *erós*, v textu nenajdeme. Zato *filia* a *agapé* jsou termíny, s nimiž si evangelista Jan právě na tomto místě významně pohraje.

Ježíš, jakoby navazoval na Petrovo vyznání lásky, že za něj položí svůj život, nasadí svou první otázkou hodně vysokou laťku, když se ptá: Šimone, miluješ mne více než tito? (Zde je právě užito slovo *agapé*.) Ale Petr, po své trpké zkušenosti pokorně vyzná: „Pane, ty víš, že tě mám (aspoň) rád. (A Petr užije výrazu *filio*.) Při druhé otázce tedy Ježíš snížil nárok a zeptá se jen: Miluješ mne? (opět *agapé*.) A Petr odpoví stejně jako předtím slovem *filio*. Při poslední otázce pak Ježíš sestoupí až na Petrovu rovinu a použije *filio* také: Šimone, synu Janův, máš mě rád? To Petra zarmoutilo. Možná ani ne tak proto, že se Ježíš ptá už potřetí, jako spíše to, že potřetí musel Ježíš kvůli Petrovi slevit z požadavku lásky *agapé* na lásku *filio*. Jakoby to bylo maximum, čeho je Petr v této chvíli schopen. Všimněme si, jak Ježíš své nároky postupně snižuje, až se dostane na Petrovu rovinu a namísto otázky na exkluzivní lásku *agapé* končí slovy: „Máš mě aspoň trochu rád jako přítel přítele?“ A Petr si uvědomuje, že ten sebejistý neohrožený učedník je ten tam. Ale lásku k Ježíši si přesto vzít nenechá. Má Ježíše rád a doufá, že on to ví.

Tato zkušenost Petra posunula v životě o kus dál. Možná je mu líto, že jeho láska ke Kristu nedosahuje takových duchovních výšin, jak si prve myslel. Ale Ježíš mu teď naznačí, že není všem dnům konec. Jeho láska ještě může růst a poroste. Ale zároveň s tím naznačuje, že ta vrcholná láska agapé, může mít podobu, která není moc lákavá a není to vlastně něco, po čem by člověk toužil. „Když jsi byl mladší“ říká Ježíš Petrovi, „sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl.“ Ale opravdová obětující se láska k Ježíši Kristu přivede Petra do situace, která nebude příjemná: „Až zestárneš, až zmoudříš, až povyrosteš v lásce, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“ To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha. A po těch slovech dodal: "Následuj mne!"

Následovat Krista znamená růst v lásce a oběti. Od obyčejného přátelství až po obětující se lásku. Víra v Boha není nějaká záliba, která člověka nic nestojí či dokonce, která člověku vynáší. Následovat Krista znamená obětovat se pro Boží věc a pro lidi. V dnešní době (a vlastně odnepaměti) je v kurzu spíše takové náboženství, které člověku nějak prospívá, kultivuje ho, přináší mu tělesný i duchovní zisk, zdraví, pozitivní energii, pokoj v duši atd. To jsou všechna ta esoterická náboženství všeobecné harmonie ducha, duše i těla. Ale následování Krista je cestou sebeobětování, sebevydání, sebezapření.

My známe ovšem i takové sebeoběti, které nejsou výrazem lásky, ale projevem fanatické víry. Víry v posmrtnou odměnu, když svou smrtí zničím co nejvíce životů nevěřících. Následovat Krista ale znamená obětovat se proto, aby druhí měli život. Takto se obětují všichni, kdo jakýmkoli způsobem zachraňují lidské životy, kdo napomáhají životu, kdo vedou druhé k dobrému životu a jeho pravým hodnotám. Kdo podpírají slabé, povzbuzují malomyslné a přijímají hříšné. A nejlépe to pravděpodobně budou dělat lidé, kteří s pokorou přijímají své vlastní slabosti, křehkosti a nedokonalosti. Kteří mají zkušenost vlastního selhání a mají proto porozumění pro selhání a pochybení druhých.

Jestliže k nám dnes Kristus přichází v našich bližních, pak se nás neptá, zda v něj věříme, ale ptá se nás jako Petra: „Miluješ mne?“ Protože to je shrnutí víry: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe.“

Křesťané se obvykle označují za věřící. Ale možná by bylo lépe říkat „milující“. Ačkoliv si nemyslím, že bychom milovali Boha více než druhí. Nebo vůbec, že bychom Boha kdovíjak milovali. Ale Bůh ví, snad ho máme aspoň rádi.

Modlitba: *Pane, ty víš všechno. Ty víš také, že tě mám rád. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, vyslyš naše přímluvy za tento svět, za naše bližní, kterým se nedostává lásky. Dej, at' tento deficit doplňujeme my sami, kteří čerpáme z tvé lásky a milosti. Přímlouváme se za ty, kteří získali málo lásky, a proto nedovedou sami milovat. Prosíme za tyrané děti, za oběti domácího násilí, za vězňe. Prosíme za ty, kdo věci řeší silou a ne odpuštěním. Prosíme za tvoji církev, at' lidé poznají, že jsme tvými úředníky podle toho, že zde naleznou přijetí a porozumění. Dej, at' neodsuzujeme slabé, at' máme pochopení pro chybující a odpouštíme těm, kdo se provinili proti nám. Amen.*